

El Gall

Cercs

Ubicació

Comarca: Berguedà
Lloc/Adreça: Situada a la part central del municipi, al peu de la carretera C-16, propera al túnel de Cercs.

Coordenades:

Latitud: 42.12914
Longitud: 1.86544
UTM Est (X): 406228
UTM Nord (Y): 4664737

Classificació

Número de fitxa 08268 - 22
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Edifici
Estil / època: Modern
Segle XVII-XVIII
Estat de conservació Regular
Notes de conservació: La casa manté la volumetria però mostra diferents tipus d'afectació dels seus elements interiors, part dels murs es troben coberts per vegetació. Els annexes es troben en mal estat, de fet, en procés d'enrunament.

Protecció Legal
Observacions protecció: BCIL, núm. 990-I, de 13/04/2005
Número inventari si. IPA 30695

Generalitat i altres inventaris

Accés Fàcil
Ús actual: Sense ús
Titularitat Pública
Titular: Generalitat de Catalunya. Agència Catalana de l'Aigua.
Autoria de la fitxa Sara Simon Vilardaga

Descripció

Es tracta d'una masia formada per un conjunt de tres edificacions: la casa és l'estructura principal i es destinava a l'habitatge (1a planta), al tancament del bestiar i a magatzem (planta baixa). Com a construccions secundàries i edificades, uns metres al sud es troben el paller amb l'era i els corrals. La casa presenta una planta de tall rectangular i té una pallissa, també de planta rectangular, situada a tocar de la façana principal de la casa. En alçada, la casa, consta de planta baixa, primera planta i sotateulada. La coberta, de teula àrab, cau a dos vessants amb un carenat, orientat nord-sud, perpendicular a la façana principal (sud). En quant als materials, és un edifici construït en base a murs de pedres irregulars de mida mitjana rejuntats amb morter orgànic i industrial. A les cantonades es disposen o bé carreus treballats de mida gran o bé maó massís, fet que atribueix consistència i reforça l'estructura. Les façanes es mostren a pedra vista, tot i que en alguns llocs es conserva l'arrebossat. En quant a les obertures, tant finestres com portes són senzilles i de tall rectangular, algunes presenten llinda de fusta i d'altres han estat reforçades a les cantonades amb maó massís. El conjunt de finestres es reparteix al voltant de l'edifici i en cadascuna de les plantes de manera desigual; es diferencia la balconada (avui desapareguda) que es trobava a nivell de primera planta, centrada dins el pany de paret a la façana est. Tot i que força malmesa, cal destacar que es manté la fusteria pròpia de tancament tant de finestres com de portes. L'accés a l'edifici es pot fer per planta baixa des de la façana oest i sud. Si s'accedeix a l'interior des del sud, s'entra directament a les quadres on tancaven els animals. Encara es conserva la distribució tradicional així com els elements propis de l'establació i de la pròpia arquitectura, com per exemple, la menjadora, les escales de pedra que accedeixen a la primera planta, l'embigat de fusta o els bastiments. En quant a les edificacions secundàries, ambdues es troben en força mal estat de conservació i presenten ensorraments en part dels murs i cobertes. Assenyalar que, a la masia, la coexistència de materials industrials contemporanis amb els tradicionals és fruit d'un manteniment constant degut a l'ús del conjunt més que al procés d'una restauració pròpiament dita. Finalment, ressaltar la pervivència d'altres elements tradicionals en l'entorn més immediat, com ara, restes de l'empedrat del camí d'accés al conjunt.

Observacions:

La masia s'ubica al costat dret de la carretera C-16 i abans d'entrar al túnel de Cercs en direcció Bagà. S'hi accedeix des d'una sortida de la mateixa C-16, poc després del Km. 101, que porta a un tram de carretera i pocs metres enllà a l'accés immediat per un camí forestal.

La masia es troba situada propera al pantà de la Baells, trobant-se avui dia entre dues grans infraestructures el propi pantà i la carretera C-16. Dins l'antiga finca del Gall discorre part del canal industrial, en concreta a través d'una de les foradades de més llargada de tot el seu trajecte, coneguda amb el nom de foradada o túnel del Gall.

Actualment, s'ha proposat l'ampliació de la protecció amb l'addició de Zona d'Expectativa Arqueològica (ZEA) a l'element.

Història

El lloc del Gall consta documentat des d'antic. Els historiadors Perarnau i Piñero (1992) esmenten que popularment es diu que a l'alta edat mitjana la masia va ser l'epicentre d'una confrontació entre un petit grup de musulmans i gent de Berga; extrem no concretat documentalment. D'altra banda, informen sobre l'ocupació del lloc com a dipòsit del gra del desaparegut molí de la Font Gran, referenciat al 1351.

Altres notícies documentals les trobem ja en època més moderna, així, a les referències d'hipoteques de l'Arxiu Comarcal del Berguedà consta el "mas Gall de Masagalls de la parròquia de la Baells" en una venda de pertinences del mas Rabentí, del 28 novembre 1778 (Notari Cortada); la qual fa pensar que pot coincidir amb aquest mas.

També al 1856, en el llibre "Registro de las casas de campo de cada distrito y los aforados de guerra. nº63. 1856 nº 32" (ACBR), en l'apartat corresponent al poble de la Baells hi ha anotada la masia Gal i en la qual hi consta Pedro Serra.

Arquitectònicament la masia mostra una tipologia constructiva pròpia del període modern, podent inscriure's dins del segle XVIII tot i que amb reformes posteriors. D'altra banda, cal fer menció a que part dels murs interiors de la planta baixa, mostren uns acabats i distribució que poden correspondre a cronologies anteriors.

Bibliografia

PERARNAU, J.; PIÑERO, J. (1992): Catàleg de protecció del patrimoni històric, arquitectònic, natural i ambiental del terme municipal de Cercs. Fitxa RU. 17. Ajuntament de Cercs

